

és ezzel összefüggésben tárgyalható. Minthogy pedig a szóbanforgó s a címfelirat szerint a vasuti alkalmazottak érdekeit előmozdító lapban megjelent cikkek nem pusztán politikai események érintéséből indulnak ki s a kormánynak vasuti politikáját nem elméleti szempontból tárgyalják, hanem a felmerült politikai fordulatokat a vasuti alkalmazottak viszonyaira vonatkozóan is, de általános politikai szempontból is fejtegetik s a törvényhozási feladatokat élénk színben ecsetelik: nem tévedett a kir. ítélőtábla, midőn arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a közlemények „politikai tárgy körül forgók.“

*

Új királyi közjegyzőség. Az igazságügyminister a miskolczi királyi törvényszék kerületéhez tartozó mezőcsáti királyi járásbiróság területére Mezőcsát székhelylyel külön királyi közjegyzőséget rendszeresített, mely a kassai kir. közjegyzői kamarához fog tartozni. E rendszeresítés következtében a mezőkövesdi királyi közjegyzőség hatásköre a rendelet hatálybalépte napjától, azaz április elsejétől kezdve a mezőkövesdi királyi járásbiróság területére szorítkozik.

*

A temesvári kir. közjegyzői kamara mult évi november hó 15-én tartotta meg *Plausich Mátyás* kir. tanácsos, temesvári kir. közjegyző elnökle mellett évi rendes közgyűlését. A kamara elhatározta, hogy felterjesztést intéz a m. kir. igazságügyministerhez aziránt, hogy a közjegyzők birói megbízásokban részesüljenek, különösen a telekkönyvi hatóság székhelyén tartandó árverések bizassanak reájuk, melyek ugyanis az 1881: LX. t.-cz. 154. § 2-ik bek. értelmében nem a birósági végrehajtónak, hanem figyelembe véve az 1886. évi VII. t.-cz. 36. §-át és az ennek végrehajtása tárgyában hozott 12,881/86. számú ministeri rendelet IV. fejezetét, rendszerint csakis kir. közjegyzőre bízhatók. A megejtett választásokon megválasztottak: elnöknek *Plausich Mátyás* kir. tanácsos, temesvári kir. közjegyző, kamarai rendes tagoknak: *Simonsich Géza* kir. tanácsos nagyszentmiklósi, dr. *Telbisz Imre* temesvári, *Szathmáry Lajos* vingai és *Susich Károly* karánsebesi, kamarai póttagoknak: dr. *Kikindai Győző* nagykikindai és *Buocz Béla* verseczi kir. közjegyzők.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti:	Szerkesztőség és kiadó-
Egész évre . . . 10 kor.	DR. CHARMANT OSZKÁR	==== hivatal ====
Félévre . . . . 6 „	budapesti kir. közjegyző.	
	Főmunkatárs:	Budapest, Andrásy-út 9.
	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	
	budapesti kir. közj.-helyettes.	

Tartalom. Törvénykezési szemle. — Az ingatlanárverések új szabályai. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

Törvénykezési szemle.

A kassai kir. ítélőtábla két határozata.

I.

Csonka Ferencz és neje szül. Babincsák Anna a telekkönyvi hatósághoz egy községi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényt adnak be, amelyben tényleges birtoklás alapján helyszini eljárás előrebocsátása mellett tulajdonjuk bejegyzését kérik; előadják, hogy bizonyos ingatlanokat megvettek, másokat pedig örökölték, kérik tehát vétel czimén a tulajdonjog bejegyzését. A telekkönyvi hatóság a 24366/I. M. 893. szám alatt kelt igazságügyministeri rendeletben előírt eljárást az 1886. évi XXIX. törv.-cikk 16. és 17. szakasza alapján elrendeli.

A bíróság kiküldöttje által a helyszinén felvett jegyzőkönyvben a folyamodó felek azt adták elő, hogy bizonyos ingatlan részjutalékokat részben a telekkönyvi tulajdonostól, részben az egyik elhalt telekkönyvi tulajdonos örököseitől három évet meghaladó idő előtt megvettek és ezen ingatlanokat évek óta bírják; — azonkívül előadták, hogy egy másik időközben szintén elhalt telekkönyvi tulajdonos után maradt ingatlanrészt örökösödési osztály czimén bírják; — kérik tehát, hogy úgy az elhalt telekkönyvi

tulajdonosok, mint az életben lévők ingatlanjuttalékára a tulajdonjog a kérvényezők nevére, tehát Csonka Ferencz és neje szül. Babincsák Anna nevére jegyeztessék be.

A bizalmi férfiak és a községi előljáróság képviselője (?) a folyamodók személyazonosságát, előadásuknak egész terjedelmében valóságát a községi bizonylat tartalmával egyezőnek igazolják.

Szükséges, hogy a községi bizonylat tartalmát is röviden ismertessem.

A községi bizonylatot a községi előljáróság és az illető lelkész írják alá, melyszerint igazoltatik, hogy a telekkönyvi tulajdonosok és az elhalt egyik telekkönyvi tulajdonosnak névszerint megnevezett örökösöitől több mint három év előtt Csonka Ferencz és neje megvették a kérdéses ingatlan juttalékokat, kik ezen ingatlan tényleges birtokosai, — bizonyítatik, hogy a másik elhalt telekkönyvi tulajdonos 1893-ban végrendelet nélkül elhalt, hogy ketten maradtak mint örökösök, akik közt létesült osztály értelmében az elhalt telekkönyvi tulajdonos juttaléka osztály czimén egyedül Csonka Ferencznek jutott tulajdonába, aki e juttalékot anyja halála óta tényleg birtokolja.

A telekkönyvi hatóság 2431/904. számú végzésével elrendeli a kért tulajdonjogi bejegyzést, még pedig úgy, hogy nemcsak a vétel czimén, de az öröklés czimén igényelt juttalékok is a kérvényezők javára jegyeztetnek be.

Ki kell emelni, hogy sem a kérvényben, sem a jegyzőkönyvben, sem a végzésben sehol nyoma sincs annak, hogy az 1886. évi XXIX. törv.-czikk 15—18. szakaszai közül melyiknek alapján kéretett és rendeltetett el a tulajdoni bejegyzés; — tudni nem, csak sejteni lehet, hogy a helyszini tárgyalást elrendelő végzés szerint az 1886. évi XXIX. törv.-czikk 16. szakasza lett volna irányadó.

Igen, csak hogy

1. az igazságügyministeri 24366/893. számú rendeletnek 118. §-ában említett *községi előljáróság helyett ennek képviselőiben csak a körjegyző működik közre, viszont a bizalmi férfiak közül az egyik maga a községi bíró.*

2. Az 1886. évi XXIX. törv.-czikk 16. és 17. szakaszában érvényességi kellékként előírt „békés birtoklást“, melyet ez esetekben úgy a bizalmi férfiaknak, mint külön a helyhatóságnak igazolni

kell, — sem a jegyzőkönyv, sem az ahhoz csatolt községi bizonyítvány *nem igazolja.*

3. *Nincsen igazolva a birtoklás időtartama sem,* csak annyi van mondva, hogy évek óta tényleg birtokosok és hogy három évet meghaladó idő előtt megvették az ingatlanokat.

4. Az 1889. XXXIX. törv.-czikk 5. § 2., 3. bekezdése értelmében a telekkönyvi tulajdonos *vélelmezett örököséről* lévén szó, — a B. 2. alattira nézve *nincsen igazolva, hogy a névszerint megnevezett örökösök az örökhagyónak leszármazói-e vagy másnemű törvényes örökösök,* holott tudvalevőleg csak leszármazói öröklés esetén van helye ennek a kivételes igazolásnak, — egyébként pedig átadó végzés szükséges.

Kétségtelen tehát, hogy az 1886. évi XXIX. törv.-czikk 19. és az 1889. évi XXXIX. törv.-czikk 9. szakasza szerint érvényességi kellékként előírt kettős kellék közül *sem a három év, sem a békés birtok kimutatva nem lett,* sőt amint alább látni fogjuk, *még a jogczim is hiányzik,* legalább az egyik tényleges birtokosra nézve — és hogy az előadottaknál fogva ebben az esetben az 1886. évi XXIX. törv.-czikk 16. szakasza alapján külön jegyzőkönyvet felvenni és a kért tulajdonjogi bejegyzést elrendelni nem lett volna szabad.

Ebből a felületes eljárásból származott aztán az alábbi per és ennek összes súlyos következményei.

A tényleges birtoklás alapján bejegyzett telekkönyvi tulajdonosok közül Csonka Ferenczné kiskorú gyermek hátrahagyásával elhalván, — hagyatéki tárgyalása alkalmával a férj Csonka Ferencz tulajdoni igényt formált azokra az ingatlan juttalékokra, amelyek a fentebb leírt helyszini eljárás útján felében neje, az örökhagyóra irattak; perre utasítván, kéri az ingatlan tulajdonjogának megítélését azon az alapon, mert a kérdéses ingatlanokat a kezei közt lévő szerződések tanúsága szerint ő vette meg az elhalt feleségével való házasságnak megkötése előtt és illetve ő örökölte.

* * *

1. Elsőbirósági ítélet:

A járásbiróság a keresetnek részben helyt ad és megítéli Csonka Ferencznek azt a juttalékot, amelyet a fentebbiek szerint öröklés folytán és osztály alapján kapott, de amely csak tévedésből

lett a hatóság által felerészben neje nevére írva; a többire nézve a keresetet elutasítja és kötelezi felperest, hogy ezen ingatlanokat bocsássa az alperes kiskorú gyámjának birtokába, fizessen elvont hasznot és perköltséget stb. stb.

Indokok: A 2434/904. számú telekkönyvi jegyzőkönyv tartalmából és felperes és elhalt neje által beadott 1969/903. számú telekkönyvi kérvényből és ahhoz csatolt községi bizonyítványból megállapítatik, hogy Csonka Ferencz beismerte, hogy a kérdéses jutalékokat nejevel szül. Babincsák Annával közösen vették és a tényleges birtoklási eljárást megelőzőleg három évet meghaladó időn át közösen birtokolták is; Csonka Ferencz ezen későbbi kijelentésével szemben az F. G. alatti szerződésekre nem hivatkozhatik, mert későbbi kijelentésével az utólagosan becsatolt szerződések tartalmát önmaga rontotta le és mert tűrte 1904. III/18-tól neje haláláig, hogy neje telekkönyvi tulajdonos legyen.

Az öröklés címén osztály útján Csonka Ferenczre szállott jutalékokra nézve azért kellett nevére a tulajdonjogot megítélni, mert ezen jutalékokat házassága előtt szerezte és arra nézve, hogy ezen ingatlan felét feleségére ruházta volna, közjegyzői okiratot a helyszini tárgyalás alkalmával nem produkált.

*

2. A kir. törvényszék, mint felebbezési bíróság ítélete: Csonka Ferencz keresetének egészben helyt ad stb.

Indokok: A törvényszék megállapította, hogy felperes a kereseti ingatlanokat az F. és G. alatt becsatolt szerződések szerint 1898. február 7-én és 1898. február 17-én szerezte, helyesebben vette, a házasság pedig 1902. április 27-én kötött; Csonka Ferencznek a kiküldött telekkönyvi bíró előtti kijelentése csak akkor bírna érvénnyel, ha közjegyzői okiratot mutatott volna fel; egy magában érvényes tulajdonszerzés alapjául nem szolgálhat az a tény, hogy felperes az 1904. III/28. foganatosított telekkönyvi helyesbítési eljárás folyamán a kiküldött bíró előtt a peres ingatlant $\frac{1}{2}$ részben neje javára bekebelezendőnek jelentette ki, *ugyanis a tulajdonátruházás jellegével bíró e kijelentés az 1891: XVI. törv.-cikk 15. szakasza szerint is, bárha az a telekkönyvi hatóság kiküldött bírójának előtt történik, csak úgy érvényes, ha az közjegyzői okiratba foglaltatott, közjegyzői okiratot pedig a házastársak nem készítettek.*

*

3. A kassai kir. ítélő tábla a felülvizsgálati kérelemnek helyt ad, a törvényszék ítéletét megváltoztatja és az elsőbírósági ítéletet egész terjedelmében helybenhagyja.

Indokok: Felülvizsgálatot kérő a törvényszék ítéletét anyagi jogszabályokba ütközőnek vitatja, miután a perhez csatolt telekkönyvi iratok szerint a kereseti ingatlanokat Csonka Ferencz közösen szerezte nejevel Babincsák Annával, amiért annak $\frac{1}{2}$ része a szerzés tényénél fogva tulajdonává lett Babincsák Annának és tulajdonjoga érvényesen jegyeztetett be a fele részre.

Ez a felülvizsgálati panasz alapos, mert a betígyelt telekkönyvi iratokból, jelesül a helyszinén felvett eljárási jegyzőkönyvből úgy Csonka Ferencz és nejének a telekkönyvi hatósághoz beadott kérvényéből és az ahhoz csatolt községi bizonyítványból a helyszini bírói eljárás alkalmával valónak igazolt tartalmából nyilvánvaló az, hogy Csonka Ferenczné szül. Babincsák Anna azon a címen kérte az ingatlanra tulajdonjogát bejegyezni, mert ő ezt három évet meghaladó idő óta fele részben tényleg bírja.

A telekkönyvi hatóság 2431/904. telekkönyvi számú végzésével tényleges birtoklás alapján rendelte el részére a tulajdonjog bejegyzést.

Mínt hogy pedig Csonka Ferencz az idézett eljárási jegyzőkönyv szerint nejének tényleges birtoklását elismerte és nem ellezte azt, hogy a tulajdonjog ily címen bejegyeztessék, a tényleges birtoklás alapján szerzett e telekkönyvi tulajdonjoggal szemben Csonka Ferencz a kérdéses ingatlanok eredetét és arra vonatkozó állítólag kizárólagos tulajdonjogát többé sikerrel nem érvényesítheti, azért is a kir. törvényszéknek a Csonka Ferencz egyedüli szerzésére és a közjegyzői okirat hiányára fektetett jogi döntése szabálytalan.

* * *

A bizonyítási eljárás során beigazolást nyert az a körülmény, hogy a kereseti ingatlanokat Csonka Ferencz házasságát megelőző időben vásárolta, hogy úgy ez, mint az osztály alapján reászallott vagyon az ő külön vagyonát képezte, hogy tehát sem közszerzeményről, sem a házastársak által állított közös vételről itt szó sem lehet; vagyis más szóval be lett igazolva, hogy úgy a kérvényben, mint a helyszini tárgyalási jegyzőkönyvben, valamint a felekkel összejátszva kiállított községi bizonyítványban hamis, a

valóságnak meg nem felelő az az állítás, hogy Babincsák Anna a kereseti ingatlanok fele részét férjével együtt megvette, amiből következik az, hogy a nőnek tényleg jogcíme sem volt a tényleges birtoklásán kívül a tulajdonjog bejegyzéséhez és eszerint az 1892. évi XXIX. törv.-czikk, illetve az 1886. évi XXIX. törv.-czikk 15. szakasza alapján tulajdonjogi bejegyzésnek helye és törvényes alapja nem volt.

Egyedül csak a férjnek volt vételi jogcíme és így egyedül csak ő lett volna bejegyezhető; ámde az 1886. évi XXIX. t.-czikk 16. szakasza értelmében az egyik házastárs tulajdonául bejegyzett ingatlan a másik házastársnak, mint tényleges birtokosnak tulajdonául egyáltalában nem jegyezhető be, hogy tehát ezt a törvényes intézkedést és különösen az 1891. XVI. törv.-czikk 15. § c) pontját, amely szerint a házastársak közt történt átruházás, vagy az ily átruházásnak, avagy annak elismerése, hogy az ingatlan a helyszineléskor, vagy a telekkönyvi átalakítás alkalmával a másik házastárs nevére lett volna felveendő, csak akkor jöhet figyelembe, ha az átruházási ügylet, vagy az elismerés közjegyzői okiratba foglaltatott, kikerüljék, eszelték ki a községi előljáróság támogatásával (valószínűleg ez az értelmi bünszerző) a valósággal homjokegyenest ellenkező közös vétel comédiáját.

Úgy áll tehát a dolog tulajdonképen, hogy a férj ezt az ő vagyonát, és pedig azt is amit vett, azt is amit örökölt, fele részben nejének kívánta ajándékozni akkor, amikor a közös vétel állításába belement és beleegyezett az ingatlanok tulajdonjogának közös átíratásába; a férj által burkoltan tett ezt az ajándékozási nyilatkozatot felesége hallgatólag elfogadta. — Ámde minden kétségen felül áll, hogy ez az ajándékozási jogügylet nemcsak ilyen burkolt alakjában, hanem még akkor is absolute érvénytelen, ha az a telekkönyvi hatóság kiküldött bírója előtt élőszóval világosan megkötetett volna is; absolute érvénytelen pedig a már idézett 1891. évi XVI. törv.-czikk 15. § c) pontjánál (lásd ministeri utasítás 41. szakaszát is) és a közjegyzői törvény 1886. évi VII. törv.-czikk 22. szakaszánál fogva. A kir. törvényszék ítélete ezt az egyedül helyes és lehetséges álláspontot a legpraecizebben fejezi ki.

A kassai kir. ítélőtábla ítélete ellenben a teljesen feltárt tényállás mellett is, — jóllehet be lett igazolva, hogy a nő a kereseti ingatlanokat sohase vette a férjével közösen, — a tulajdonjogot a nő által megszerzettnek mondja ki azon az alapon, hogy a férj

nejének tényleges birtoklását elismerte és nem ellenezte a tulajdonjog ily bekebelezését, vagyis *sanctionálja a hamis jogcímet és szabálytalannak mondja ki a kir. törvényszéknek a közjegyzői okirat hiányára alapított jogi döntését, ami azt jelenti, hogy a férj és neje közt — a fentiek szerint burkoltan kötött ezt az ajándékozási jogügyletet — közjegyzői okirat nélkül is érvényesnek elismeri — tehát ezúttal ugyan még nem teljesen kifejezetten azt mondja ki a kir. tábla, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldött bírója előtt a házastársak közt megkötött ajándékozási jogügylet — közjegyzői okirat nélkül is érvényes.*

Amennyire érthetetlen és egyenesen törvénytelen ez az ítélet; annyira következtellen is! Mert az elsőbíróság ítéletét egész terjedelmében hagyván jóvá, — elfogadta az elsőbíróság azon ítéleti intézkedését és indokolását is, hogy a Csonka Ferenczre öröklés útján szállott ingatlanra vonatkozólag megítéli javára a tulajdonjogot és pedig azért, mert ezen jutalékot házassága előtt szerezte és arra nézve, hogy ezen jutalék felét feleségére ruházta volna, — közjegyzői okiratot a kiküldött telekkönyvi bíró előtt nem produkáltak.

(Közbevetőleg megjegyzem, hogy a beigazolt tényállás szerint a férj ez ingatlanokat házassága előtt örökölte és nem szerezte.)

A kir. tábla tehát — *risum teneatis — különbséget tesz oly vagyon közt, amely a férjre a házasság előtt szállott és olyan közt, mit a házasság után szerzett és mig ott a feleséggel kötött jogügylet érvényességéhez közjegyzői okiratot kíván, itt azt a telekkönyvi bíró előtt is köthetőnek declarálja.* Vagy mondjuk úgy, hogy a házasság előtt szerzett vagyon ajándékozását a telekkönyvi bíró előtt nem tartja eszközölhetőnek! Mert hiszen a fenti tényállás szerint a férj és a feleség nem tettek különbséget a kétféle vagyon közt, hanem úgy a helyszíni tárgyalási jegyzőkönyvben, mint a kérvényben az összes vagyont közösen kérték neveikre iratni.

(Bef. köv.)

Dr. Kovaliczky Elek
sátoraljaiúj helyi kir. közjegyző.

Az ingatlanárverések új szabályai.

A végrehajtási törvényt módosító és kiegészítő 1908. évi XLI. t.-cz. (végrehajtási novella) 21—27. §-aiban új szabályokat tartalmaz az ingatlanárverések tárgyában is, melyek nagyjában véve egyszerűségükben fogva közelebbi megbeszélést nem igényelnek, egyes rendelkezéseikben azonban, a törvény nem egészen világos és határozott szövegezésé folytán, jóformán még mielőtt a törvény alkalmazására került volna sor, kételyekre adnak okot, melyeket a jogirodalom, főleg pedig a kialakuló judicatura lesz hivatva eloszlatni.

A bánatpénzül leteendő összeg nagyságát eddig a bíróság, a végrehajtató ajánlatának figyelembe vételével, egyébként azonban minden korlát nélkül állapíthatta meg, míg most a novella szerint ez az összeg a kikiáltási ár 5°/o-nál kisebb és 20°/o-nál nagyobb nem lehet (21. § 1. bek.). Bánatpénzt letenni nem kötelesek a kincstár, továbbá a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél: 1. azon Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, melyek az 1889:XXX. t.-cz. 10. §-a szerint adómentes záloglevelek kibocsátására jogosítottak, vagyis amelyeknek az 1876:XXXVI. t.-cz. 4. és 11. §-ai értelmében alkotott tartalék-alapja legalább 3 millió koronát tesz ki, és 2. az 1898:XXIII. t.-cz. alapján alakult központi hitelszövetkezet (21. § 2. bek.). Természetesen az osztrák-magyar bankot, a magyar földhitelintézetet és a kisbirtokosok orsz. földhitelintézetét már eddigi törvényeink alapján megillető azt a jogot, hogy szintén bánatpénz letétele nélkül árverelhetnek, a novella rendelkezése nem érinti. Valamint ezen most nevezett három intézetnek eddigi kedvezménye, úgy a novellában felsorolt intézetekre kiterjesztett kedvezmény is, amint említettett, csupán oly ingatlanok elárverezésére szól, amelyek az ő javukra zálogjoggal vannak terhelve. A zálogjognak azonban, a törvény ilyértelmű rendelkezésének hiányában, nem kell épen záloglevelekben adott kölcsönre vonatkoznia. A kincstár ellenben bármely ingatlan elárverezésénél bánatpénz letétele nélkül vehet részt.

Miután a novellának alább felemlítendő rendelkezése szerint, az ingatlanokat a kikiáltási árhoz viszonyított bizonyos legkisebb áron alul ezentúl nem lehet eladni: a kikiáltási ár megállapítása érdemleges jelentőséggel bír. Nehogy tehát a mai végr. törv.

148. §-a értelmében mindenesetben az államadó alapján megállapított és különösen a budapesti házaknál túl magas kikiáltási ár az ingatlanok árverés útján való eladását akadályozza, a novella feljogosítja a végrehajtatót, hogy az árverési hirdetmény kibocsátása előtt az ingatlant két hivatalból kinevezendő szakértő által megbecsültesse, mely esetben a becsérték szolgál kikiáltási áru (22. §).

Az árverési hirdetmény a hivatalos lapban ezentúl mindig csak egyszer teendő közzé, tehát akkor is, ha az ingatlan kikiáltási ára 4000 K-t meghalad (23. §).

Azok az esetek, amelyekben a mai végr. törv. 156. §-a értelmében a végrehajtást nem szenvedő tulajdonostárs hányada is árverés alá került az ő beleegyezése nélkül, csupán azért, mert az egész ingatlan kikiáltási ára bizonyos összeget meg nem haladt, teljesen megszűnnek és az árverés rendszerint csak a végrehajtást szenvedő vagy szenvedők hányadára tartható meg. Csak ha az árverési hirdetmény kifüggesztésétől számított tizenöt nap alatt a többi és pedig valamennyi tulajdonostárs hitelesített beadványban kéri és egyúttal az újonnan kibocsátandó hirdetmény költségeit is előlegezi: rendelhető el az árverés az egész ingatlanra új hirdetmény kibocsátása mellett. Az árverésen résztvevő tulajdonostársak a bánatpénznek csak oly hányadát tartoznak letenni, mely az ingatlanból a többi tulajdonostársakat megillető hányadra esik (24. §).

A novella 25. §-a akarja azokat a visszaéléseket megszüntetni, melyeket a végrehajtást szenvedettnek strohmannjai eddig elkövettek azzal, hogy az aránylag csekély kikiáltási árhoz viszonyított bánatpénzt feláldozva, a komoly árverelőket elriasztó magas ígéretet tettek s azután a vételért be nem fizetve, ily módon elérték az eljárás elnyújtását, amialatt a végrehajtást szenvedett birtokban maradván, élvezte továbbra az ingatlan hasznait. Különösen pedig a végr. törv. 155. §. 2. bek. esetében előfordult, hogy a végrehajtást szenvedett által első helyen kijelölt csekély értékű jószágtestért oly nagy árt ígértek, mely a végrehajtatók követelését teljesen fedezte, amiáltal a birói kiküldött az árverést felfüggeszteni volt kénytelen és ennek folytonos ismétlésével, az eljárást egyáltalán meghiusították. Ezekre az esetekre való tekintettel, a novella most azt rendeli, hogy az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt, az eredetileg megállapított százalékos arányában az általa ígért árt véve alapul, kiegészíteni, ha pedig ennek

eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverést haladéktalanul folytatni kell, amelyből az árverelő, aki bánatpénzét ki nem egészítette, kizáratik. Az árverés folytatásában pedig, ha újabb ígéret nem tétetik, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, ha pedig többen árverettek, a legtöbbet ígérő által megvettnék kell kijelenteni. (25. § 1. és 2. bek.) A törvény ezen rendelkezései azonban sok tekintetben nem egészen világosak, másrészt pedig súlyos anomaliákra vezetnek.

Mindenekelőtt kérdés, mikor kell a birói kiküldötnök a bánatpénz kiegészítését követelnie, a zárhatáridő kitűzése előtt avagy annak eredménytelen elmúltá után? A törvény szavai szerint akkor, „ha többet ígérni senki sem akar.“ Ámde a novella 25. §-a által nem módosított, hanem csupán kiegészített végr. törv. 170. §-a szerint a zárhatáridő kitűzése is ugyancsak akkor történik, „ha többet ígérni senki sem akar.“ Abból indulva ki tehát, hogy a törvény azonos szavai azonos tartalommal bírnak, arra a következtetésre kellene jutnunk, hogy a birói kiküldötnök a zárhatáridő kitűzésével egyidejűleg kell követelnie a bánatpénz kiegészítését és ha ennek az illető eleget nem tesz, a zárhatáridő bevétele nélkül újból folytatnia kell az árverést. Mindazonáltal a szavak valódi értelmét kutatva, a novella 25. §-ában használt annak a kifejezésnek, hogy „többet ígérni senki sem akar,“ nem tulajdoníthatjuk azt a jelentőségét, mint a végr. törv. 170. §-ában, hogy t. i. az árverelők ígéreteiben szünet állott be, hanem azt úgy kell értelmeznünk, hogy újabb ígéret tényleg nem tétetett. Miután pedig újabb ígéret a zárhatáridő alatt is történhetik és így azt, hogy „többet ígérni senki sem akar,“ annak eltelte előtt teljes határozottsággal konstatálni nem lehet: ennél fogva a törvényt úgy kell helyesen értelmeznünk, hogy a bánatpénz kiegészítése csupán a zárhatáridő eredménytelen elmúltával követelhető. Ezt a véleményét jelentette ki különben a novella hivatott magyarázója, dr. Imling Konrád igazságügyi államtitkár is a Jogtudományi Közlöny m. évi 47. számában.

Sokkal lényegesebb kérdés azonban, melyet pedig a novella egyáltalán el nem döntött, hogy mi történjék az olyan árverelőnek, aki bánatpénzét nem egészíti ki, már letett bánatpénzével? Az, hogy a vevő a bánatpénzt kiegészíteni tartozik, a novella 21. §-a szerint az árverési feltételekben kiteendő. A végr. törvénynek a novella által egyáltalán nem érintett 185. §-a szerint pedig, ha a

vevő az árverési feltételeknek a kitűzött időben eleget nem tesz, bánatpénzét elveszti. Továbbá a végr. törvénynek a novella által ugyancsak nem módosult 173. § h) pontja szerint is a legtöbbet ígérőnek bánatpénze megtartandó. Azt kellene tehát ezekből következtetnünk, hogy az, aki bánatpénzét ki nem egészíti, a már letett bánatpénzt elveszti és a birói kiküldött azt megtartani köteles, hogy a végr. törv. 185. §-a értelmében az újabb árverésen befolyandó vételárhoz csatoltassék. Sőt ilyen értelmezés mellett következetesen a végr. törv. 186. §-a is alkalmazandó volna és az, aki bánatpénzét ki nem egészíti, az esetleges külömbözetet is az általa ígért és a későbbi vételár között megtéríteni tartozna. Ámde ilyen súlyos jogkövetkezmények a novella 25. §-ában megállapított kötelezettség elmulasztásához nem fűzhetők, ha azokat a törvény a kötelezettség megállapításával egyben kifejezetten el nem rendeli. Emellett a 185. és 186. §-ok alkalmazásának azért sincs helye, mert azok a vevőről rendelkeznek, ámde míg a végr. törv. 170. § utolsó bekezdése szerint eddig a legtöbbet ígérő feltétlenül vevőnek volt nyilvánítandó, addig a novella szerint a legtöbbet ígérőt, ha bánatpénzét kiegészíteni nem akarja, vevőnek kijelenteni nem lehet, hanem „ígérete figyelmen kívül marad“ és az árverést folytatni kell, reá tehát a végr. törv. 185. és 186. §-ai nem alkalmazhatók. A végr. törv. 173. § h) pontja pedig a legtöbbet ígérő bánatpénzének megtartásáról szól ugyan, ámde csak azért, mert eddig a legtöbbet ígérő személye feltétlenül összeesett a vevő személyével, ami a novella szerint épen megszűnik, az a legtöbbet ígérő, aki bánatpénzét ki nem egészíti, nem lévén vevőnek nyilvánítható. Ezenfelül a 173. § h) pontja nem is rendelkezést foglal magában, hanem csupán az árverési jegyzőkönyv tartalmát határozza meg. Mindezekből megállapíthatjuk, hogy ha a legtöbbet ígérő bánatpénzét ki nem egészíti, ez reá nézve csupán azzal a konkvenciával jár, hogy ígérete figyelmen kívül marad és a további árverésen részt nem vehet, ellenben előbb letett bánatpénzét el nem veszti és az neki az árverés befejezése előtt a kiküldött által visszaadandó. Így magyarázza a törvényt dr. Imling Konrád igm. államtitkár is a végrehajtási novelláról írt kommentárjában és a Jogt. Közl. m. évi 47. számában.

Kétségtelen azonban, hogy a novella 25. §-a ezzel módot nyújtott az árverés meghiúsítását célzó összebeszélésekre és az árverési ígéretnek alóli kibujásra. Eddig az, akinek valami félteni

valója volt, már csak a végr. törv. 186. §-ára való tekintettel sem bocsátkozhatott az árverési ígéretekkel való játék üzésébe, eltekintve attól, hogy bánatpénze mindenesetre elveszett. Ezentúl az árverési ígélet, ha csak a kikiáltási árt meghaladó összegben tétetik, megszünt komoly lenni. Az egyetlen remedium az, hogy a nem komoly ígélet nem akadályozza az árverés folytatását, ami azonban nem zárja ki, hogy ma oly árveréseknél is, melyeknél a bánatpénz magasabb összeget tesz ki, résztvehetnek a végrehajtást szenvedő megbízottjai és a kikiáltási árt meghaladó ígéretekkel téve s azután fillérenként licitálva, minden kockázat nélkül húzhatják az árverést, elriasztva a komoly árverelőket és megakadályozva az árverésnek a kitűzött napon való befejezését, végeredményben tehát mégis csak meghiusítva az árverést. Nem hisszük, hogy az ilyen árverelőket, „miután kisdéd játékaikat két-három órán át már eljátszották, a birói kiküldött az árverésből kizárhatja és — szükség esetén karhatalom alkalmazásával (végr. törv. 32. §) — annak helyéről eltávolíthatja“. (Dr. Imling Konrad: Jogt. Közl. m. évi 47. számában.) Mert nem ismerünk oly törvényes rendelkezést, mely a birói kiküldöttnek alapot nyújtana az árverési ígélet komolyságának elbirálására és a nem komoly ígéletnek az árverésből való kirekesztésére, annyival kevésbé, mert az árverési praxisból tudvalévó, hogy nagyon gyakran épen az ingatlanra igazán reflektáló árverelők 100.000 K-t és többet érő ingatlanoknál is koronánként szoktak ígéleti, ami lehet a birói kiküldöttre nézve kellemetlen, de mint a törvénybe nem ütköző cselekményt, azt megakadályozni nem áll jogában. A végr. törv. 32. §-a pedig annyival kevésbé alkalmazható, mert az csupán ellenszegülés esetén ad jogot karhatalom alkalmazására.

A novella 25. §-a azonban nemcsak az árverés meghiusítására célzó összebeszéléseket fogja lehetővé tenni, — melyek utóvégre eddig is előfordultak és azért, hogy az árverést azonnal folytatni nem lehetett, hanem a visszarverést kellett bevárni, mindenesetre hathatósbabak voltak, — de a novella 25. §-a, ha annak rendelkezései nem részesülnek helyes magyarázatban, olyan visszaélésekre is alapot fog nyújtani, melyek eddig ki voltak zárva. Előfordulhat ugyanis, hogy valaki eredetileg komoly szándékkal vesz részt az árverésben, — mely az ingatlan valódi értékéhez képest a kikiáltási áron aluli határokbán mozog — de az ingatlan rajta maradván, ígéletét megbánja.

Eddig ahhoz kötve volt, ma a novella 25. §-ával könnyen segíthet magán. Egyszerűen saját ígéletén felülígérhet, ami semmiféle törvényes rendelkezéssel kizárva nincsen és ha ezt a felülígéletet a kikiáltási árt meghaladó összegben teszi, bánatpénzét pedig ki nem egészíti, a novella 25. §-a szerint, úgy látszik kikapcsolta magát az árverésből, korábbi komoly ígéletét saját magasabb ígéleté tárgyaltanná és hatálytalanná tette, bánatpénzét pedig visszakapja. Ugyanúgy járhat el, aki az árverésen mint 3-ik, 4-ik helyen érdekelt hitelező, csupán az ingatlan árának felhajtása céljából vesz részt. A novella 25. §-a alapján ezt minden kockázat nélkül megteheti és ha eljárása nem vezet sikerre, az ingatlan pedig rajta marad, még mindig igénybe veheti a fentjelzett kibuvót. Mindez azonban csak akkor lehető, ha a novella 25. §-át, az irodalomban eddig kifejtett véleményekkel egyezően, úgy magyarázzuk, hogy a legtöbbet ígélető, ha bánatpénzét ki nem egészíti, az árverés folytatásánál általában figyelmen kívül marad és bánatpénzét feltétlenül visszakapja. Ez azonban a novella 25. §-ának helyes értelmezése mellett nem áll meg. És itt reá kell térnünk már most a bánatpénz ki nem egészítése után folytatandó árverés szabályaira, melyek a törvényben (25. §, 2. bek.) nincsenek a kellő világossággal és határozottsággal megállapítva.

Mindenekelőtt nyilvánvaló, hogy a törvény azon rendelkezése, hogy „ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéletet, az ingatlant a korábbi más árverelő, illetve több ilyen árverelő közül, a legtöbbet ígélető által megvettnek kell kijelenteni“ természetesen úgy értendő, hogy senki sem tesz a korábbi más árverelő ígéleténél magasabb ígéletet, vagyis azon alul maradó, noha „újabb ígélet“ a birói kiküldött által figyelembe nem vehető. A törvény rendelkezése tehát tulajdonképpen úgy lett volna szövegezendő és mindenesetre úgy alkalmazandó, hogy „az árverés folytatásában az ingatlant, ha előbb más is árverelt, az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígélető által megvettnek kell kijelenteni, ha senki sem tesz magasabb ígéletet.“

Nem ilyen egyszerű azonban az a kérdés, hogy mi történjék akkor, ha a bánatpénzét ki nem egészítő árverelő legmagasabb, de épen a bánatpénz ki nem egészítése miatt figyelmen kívül maradó ígéletétől eltekintve is, az ő ígéleté volt a többi árverelők között a legmagasabb? Rendszerint ez nem fog előfordulni, mert csupán az egyik árverelő ígéleté fogja a másikat arra indítani, hogy

annál magasabb ígéretet tegyen és így a dolog természetében rejlik, hogy a bánatpénz ki nem egészítése miatt eleső ígéret után nem ugyanannak, hanem mindig egy más árverelőnek ígérete lesz a legmagasabb. A törvény tehát csupán ezen rendes esetre gondolt, amikor azt rendeli, hogy az ingatlant „más” árverelő által legmagasabb ígérete folytán megvettnek kell kijelenteni. Amint azonban fentebb jeleztük, előfordulhat az is, hogy valaki önmagát felüllicitálva, csupán azért tesz magasabb ígéretet, hogy előbbi ígérete alól a novella 25. §-ának segítségével kibújjon. Például: az ingatlan kikiáltási ára 100.000 K. Az árverésen résztvesznek és ígérnek: A. 60.000 K., B. 70.000 K., C. 75.000 K. Ámde C. aki ígéretét megbánta, vagy aki az árverésen csupán azért vett részt, hogy követelésének fedezése érdekében a többieket felhajtja, most látva, hogy az ingatlan rajta maradt, egyszerűen beigér 105.000 K-t. Nem ismerjük a törvény oly rendelkezését, mely a birói kiküldöttet feljogosítaná, hogy ezen ígéretet figyelembe ne vegye. Az ígéret talán tényleg komoly és péld. azért tétetett, hogy nehezebben történhessék utóajánlat vagy más okból. Semmiesetre sem lehet előre tudni, hogy C. nem fogja bánatpénzét kiegészíteni. Tényleg azonban ez az eset áll be. Kérdés már most, az árverés folytatásában, az ingatlant ki által megvettnek kell kijelenteni, vajon a 25. §. szavai szerint indulva B. által 70.000 K-ért, vagy C. által 75.000 K-ért, vagyis egy olyan legmagasabb ígéretért, mely miután nem forog fenn a bánatpénz kiegészítésének szüksége, teljesen hatályos?

Ismételjük, a törvény szavai („más”) arra a kétségtelenül visszas eredményre vezetnek, hogy az ingatlan az alacsonyabb árért kel el, daczára annak, hogy van magasabb és a kellő bánatpénz letétben léte folytán teljesen hatályos ígéret is. A törvény ratiója szerint azonban az árverelőnek csupán az az ígérete marad figyelem kívül, mely a bánatpénz ki nem egészítése folytán hatálytalanná vált, de nem további ígérete, mely ép úgy feléled a saját magasabb ígéretének elesése folytán, mint másnak korábbi ígérete. Abból pedig, hogy a törvény szerint az olyan árverelő, aki bánatpénzét ki nem egészítette, az árverés folytatásában részt nem vehet, csupán az következik, hogy újabb ígéretet nem tehet, de nem az, hogy már korábban megtett és hatályos ígérete nem volna figyelembe vehető. Ez már nem az ő, hanem a hitelezők és a tulajdonos büntetése volna és arra vezetne, hogy a bánatpénz letétele az ígéret komolyságát egyáltalán nem garantálná és semmiféle

árverési ígéret komolyságában nem lehetne bízni, mert mindig módjában áll még az illetőnek az alól kibujni, csupán a kikiáltási árt felülhaladó magasabb ígéretet kell tennie és bánatpénzét feltétlenül visszakapja, az árveréstől pedig minden jogkövetkezmény nélkül visszavonulhat. Kivánatos tehát, hogy a birói gyakorlat ne kapaszkodjék a törvény egy szavába („más”), hanem a novella oly magyarázatát állapítsa meg, mely a törvény helyesen felfogott értelméből következik. Mindenesetre szükséges azonban, hogy a judicatura mielőbb megállapodjék a törvény értelmezésében, mert addig a birói kiküldött lesz kénytelen saját felelőssége mellett eldönteni, hogy kit nyilvánítson vevőnek és kinek adja vissza a bánatpénzt?

A novella 25. §-a folytán a bánatpénz visszaadásának mai gyakorlata is kell, hogy módosuljon. A végr. törv. 173. §-nak utolsó bekezdésében foglalt az a rendelkezés, hogy „azon árverelők, akik az árverésben többé részt venni nem akarnak”, bánatpénzüket visszavehetik, a gyakorlatban úgy alkalmaztatott, hogy amint valamely árverelő ígéretét meghaladó ígéretet tett valaki, előbbinek bánatpénzét vissza lehetett adni. Ma azonban a novella 25. §-a folytán, ha a magasabb ígéret a kikiáltási árt felülhaladja, annak érvénye még egyelőre bizonytalan és így csupán a bánatpénznek megtörtént kiegészítése után adható vissza a bánatpénze annak, aki a megelőző legmagasabb ígéretet tette, melyre, ha a bánatpénz ki nem egészítették, a 25. § 2. bek. értelmében ismét vissza kell térni, melynek kötelező volta tehát még nem szűnt meg feltétlenül a magasabb ígéret által.

Ha az árverésen csak egyetlen árverelő vett részt és tett a kikiáltási árt felülhaladó ígéretet, bánatpénzét pedig nem egészítette ki, az árverés, ha annak folytatásában sem jelentkezik senki más, sikertelen maradt, ép úgy, mintha árverelő egyáltalán nem jelentkezett volna és a további eljárásra nézve a végr. törv. 176. és 177. §-ait kell alkalmazni, kivéve, ha előbb a kikiáltási árt meg nem haladó ígéretet is tett, mely a fent kifejtett törvényt magyarázat szerint ismét hatályossá válik.

Aki bánatpénzt nem köteles letenni (l. fentebb), a kiegészítésre sem kötelezhető. (25. § 3. bek.)

Míg eddig az ingatlant a legmagasabb ígéret folytán feltétlenül megvettnek kellett kijelenteni, addig a novella szerint házbéradó alá eső ingatlan az árverési hirdetményben megállapított kikiáltási ár felénél, egyéb ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál

alacsonyabb áron el nem adható. (26. §.) A kikiáltási ár tehát csupán a legalacsonyabb árig fokozandó le és ha azt elérő ígértet nem tétetik, az árverés mint sikertelen, felfüggesztendő.

Az utóajánlatokra vonatkozó intézkedések a novellában a következőkben módosulnak. Az utóajánlatnak nem kell többé „hitelesített” beadványban tétetnie. Bánatpénzül, ha az ingatlan a kikiáltási áron felül kelt el, azt az összeget kell letenni, mely a kiegészített bánatpénznek felel meg. Az újabb árverés költsége az utóajánló által „az előbbi árverés költségeihez mért összegben” előlegezendő. Az újabb árverés költségeit nem az utóajánló, hanem a vevő viseli az általa ígért vételáron felül. (24. §.) H. Sz.

Felsőbirósági határozatok.

Közjegyzői rendtartás.

26. A végrendelezők beteg és gyöngye állapotuk miatt a kir. közjegyzőnek emeleten levő hivatalos helyiségébe fel nem mehettek ugyan, végakarati kijelentéseiket azonban a kir. közjegyző lakásának kapualjában, az ügyleti tanúk és a közjegyző együttes jelenlétében tették meg s ott a közvégrendeleteknek felolvasása, megértelmezése és aláírása is azoknak együttes jelenlétében történt, ezzel szemben pedig az, hogy a végrendeletek a végrendelezők jelenlétében kívül, az emeleten levő közjegyzői hivatalos helyiségben foglaltattak írásba, azok alaki érvényességére befolyással nincs, mert az ügymenet folyamához az írásba foglalás nem tartozik. (Curia 1908. november 27. 4476. sz.)

Hagyatéki eljárás.

27. A közjegyzői okirat ama tartalmából, hogy az abban szerződő felek halálesetre szóló ajándékozási szerződést kötnek, és ama tartalmából, hogy J. G. megajándékozott az ajándék tárgyát képező ingatlan birtokába az ajándékba adó halála után lép és azon időtől fizeti az adókat és egyéb közterheket, az állapítható meg, hogy az ajándékozás, csak az ajándékozó halála után volt érvényesíthető; már pedig ily esetben a megajándékozott tulajdonjogának bekebelezését csak hagyatéki eljárás útján érvényesítheti. (Curia 1908. október 20. 4722. sz.)

*

28. Az örökösödési eljárásról szóló 1894: XVI. t.-cz. 92. §-ának szabályát csakis az örökösödési eljárás folyamán lehet esetleg alkalmazni, nem pedig akkor, amikor az özvegy az őt megillető haszonélvezetet már jogerős bírói ítélet alapján véglegesen bírja. Kétségtelen, hogy a tulajdonos a haszonélvezőtől megfelelő biztosítást követelhet, ha alaposan attól tarthat, hogy jogai a haszonélvező eljárása következtében lényegesen meg fognak sérülni és nyilvánvaló az is, hogy ez a jogszabály a haszonélvező özvegygel szemben is alkalmazható oly alakban, amely nem hiusítja meg az özvegyi jog célját és terjedelmét; csak hogy a tulajdonos tényeket tartozik bizonyítani, amelyekből tulajdona veszélyeztetése következtethető. (Curia 1908. december 11. 2790. sz.)

Telekkönyvi rendtartás.

29. A felfolyamodásnak helyt adni s az elsőbírói végzésnek megváltoztatásával, kérvényezőt kérelmével elutasítani kellett, mert az utóöröklési jog feljegyzésnek (a jogosult elhalálását tanúsító anyakönyvi kivonat alapján) telekkönyvi kérvényi úton való kitörlését törvény avagy rendelet nem szabályozván, ilyen rendelkezés hiányában az utóöröklési jog feljegyzését csak azon az alapon, mert az utóöröklésre jogosult meghalt, perenkívül törülni nem lehet. Ezek szerint a K. M.-né javára bekebelezett utóöröklési jog hatályában fenmaradván, minthogy az utóöröklési jog az azzal terhelt tulajdoni jutalék tekintetében elidegenítési tilalmat magában foglalónak tekintendő, ugyanazért az O. (András) Emerka férjezett P. J.-né, úgy O. (András) K. ellen irányuló tulajdonjog bekebelezés sem foghat helyet. Ilyenképen most nevezettek tulajdon jutalékára kérvényező nem nyervén tulajdonjogot, az ezen jutalékokat terhelő özv. O. (András) A.-né javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog kitörlését sem kérheti. (Curia 1908. december 11. 3148. sz.)

*

30. Hitelesített kereskedelmi könyvkivonat alapján a zálogjog előjegyzése csakis kereskedelmi ügyletből eredő követelésre rendelhető el, már pedig az, hogy az A) alatti könyvkivonatban a F. S.-től átvett jutalékként az adós terhére bevezetett előjegyzettni kért követelés kereskedelmi ügyletből ered-e, a könyvkivonat alapján meg nem lévén állapítható: a tlkvi rendt. 87. és 88. § c) pontja értelmében tehát ez a könyvkivonat zálogjog előjegyzésének alapjául nem szolgálhat. (Curia 1908. december 16. 5237. sz.)

*

31. A telekkönyvi rendelet 74. §-ában foglalt fentartással bekebelezett zálogjog hatályát a Curia 34. sz. döntvénye értelmében csak abban az esetben veszti, ha a vélelmezett örökösnek a feltételesen terhelt ingatlanból mi sem adatott át; a hitelező a feltételes zálogjog kitörését tehát csak abban az esetben köteles tűrni, ha az ingatlan a nem adós örökösök, avagy ezek által eszközölt eladás folytán valamely vevő nevére iratott át. Minthogy pedig S. Antal a hagyatéki ingatlanokból örökölt és az adásvevési szerződést ez alapon a vevőféllel ő is, mint egyik örökös kötötte meg s a vevőfél a reáeső jutalékra az ő jogán szerezte a tulajdonjogot: a Curia felhívott döntvényének rendelkezése a jelen esetre alkalmazást nem nyerhetvén, a feltételesen bekebelezett zálogjog feltétlenné vált. (Curia 1908. december 16. 2143/908. sz.)

*

32. A kérvényhez csatolt könyvkivonat hitelesítési záradéka az 1874:XXXV. t.-cz. 90. §-ában meghatározott kívánalmaknak nem felel meg; továbbá a kereskedelmi törvény 31. §-a szerint a kereskedőnek csakis olyan könyve bir bizonyító erővel, amely kereskedelmi ügyletekből eredő bejegyzéseket tartalmaz, már pedig a csatolt könyvkivonatnak „egyenleg elszámolás szerint 18,000“ egyetlen bejegyzéséből sem az meg nem állapítható, hogy az elszámolás valamely kereskedelmi ügyletben eszközöltetett, sem az, hogy a „18,000“ mit akar jelenteni, s különösen hogy ez a „18,000“ készpénzbeli követelést jelentene, s ezek szerint az előjegyeztetni kért követelésnek jogcíme meg nem állapítható, már pedig a telekkönyvi rendtartás 88. §-ának 1. bekezdése s a 87. és 64. §-ai szerint ilyen esetben a zálogjog előjegyzése meg nem engedhető. (Curia 1908. október 15. 1977. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

33. A 4378/1908. számú jegyzőkönyv szerint a folyamodók megvették M. J. gép- és ekegyárát és az utóbbi beleegyezett abba, hogy a folyamodók az üzletet „ezelőtt M. J., jelenleg D. F. és Társa gép- és ekegyára“ czég alatt folytathassák. Eszerint a folyamodók részéről a czégbe felvenni kívánt toldat, a folyamodók üzletének közelebbi megjelölésére szolgál és így a K. T. 11. § 2. bekezdése értelmében a czégbe felvehető. Nem gátolja ezt az a körülmény, hogy M. J. czég nem volt bejegyezve, mert ebből a K. T. 12. §-a értelmében csak az következne, hogy a folyamodók a „M. J.“ czég bejegyzését nem kívánhatnák, de nem következik belőle, hogy ki volna zárva ama való és az üzlet közelebbi megjelölésére alkalmas körülménynek a czégben toldatként való feltüntetése, hogy a folyamodók az üzletet M. J.-től szereztek meg. Nem

gátolja a toldat bejegyzését az sem, hogy a K. T. 16. §-a értelmében a törvény által megadott jogok csak a bejegyzett kereskedőt illetik meg, mert nem M. J.-nek, hanem a folyamodóknak joga az, hogy czégükbe az üzlet közelebbi megjelölésére szolgáló toldatot felvehessenek, e jog gyakorlását tehát nem zárja ki, hogy M. J. a be nem jegyzett czéget át nem ruházhatta. De különben lehetnek oly esetek is, amikor az üzlet az átruházás előtt a kisipar körét nem haladta túl és így nem volt bejegyzendő, az átruházás után pedig a kisipar körét túlhaladóvá és így bejegyzendővé válik, már pedig ily esetek lehetőségéből is az következik, hogy a bejegyzést kérőnek az a joga, hogy az utódlást a czégben toldatként feltüntethesse, független attól, hogy az előd czége be volt-e jegyezve. (Budapesti kir. tábla 1908. december 30. 3066. sz.)

*

34. A férjes nő — törvényeink szerint — férje nevét viseli és pedig akképen, hogy ez a névhasználat nemcsak jogát, hanem kötelességét is képezi minden oly esetben, amidőn valamely törvény vagy rendelet szerint a polgári név használandó. A kereskedelmi törvény 11. §-ának ama szabályánál fogva tehát, hogy kereskedők, kik üzletüket egyedül folytatják, czégül saját polgári nevüket és pedig legalább vezetéknevüket kötelesek használni, a férjes nő ujonnan választott czégének szövegéből férjének vezetéknevét, amelyet férjhezmenetele folytán megfelelő módon viselni tartozik, el nem hagyhatja, következőleg az őt születésénél fogva megillető családi (vezeték-) nevet czégül legfőlebb a férje vezetéknevével kapcsolatosan választhatja. R. S.-né született M. Sz. az a kérelme tehát, hogy egyéni czége „Mezei Szeréna“ szöveggel vezettessék be a czégjegyzékbe, mint a kereskedelmi törvény 11. §-ával ellenkező, nem teljesíthető. (Curia 1908. szeptember 17. 676. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

35. Annak, hogy a végrendelet záradékában a tanuk bizonyítják, hogy az örökhagyó nyilatkozata s a végrendelet aláírása a tanuk előtt történt, az a kétségtelen értelme, hogy aminek megtörténtét a tanuk igazolják, az együttes jelenlétükben folyt le. A törvény nem kívánja meg, hogy a végrendelet helye és ideje a tanuk által aláírt záradékban foglaltassék. (Curia 1908. szeptember 15. 741. sz.)

*

36. Felperesek a hagyatéki tárgyaláson maguk beismerték, hogy a 4000 korona ági vagyoni érték készpénzben szállott a közös törzsről, a szülőkről az örökhagyóra; ennél fogva még ha való volna is az, hogy a kereseti összes ingó és ingatlan vagyon ennek a 4000 korona készpénznek felhasználásával keletkezett, felpereseknek mint ági örökösöknek abban az esetben sem a jóval nagyobb értékű hagyatéki vagyonhoz, hanem csupán a 4000 korona ági érték készpénzben való kiadásához lehet igénye, mert az ági örökösök igénye semmiesetre sem terjedhet ki többre, mint arra, hogy visszakapják a közös szülő jogán azt a vagyont, ami a közös szülőktől a közös törzstől az örökhagyóra hárult. Ezért az elsőbíróság helyesen ítélte akkor, amikor felpereseket elutasította a kereseti kérelmükkel, hogy részükre a keresetben megjelölt hagyatéki vagyon természetben ítéltesse meg. De helyesen határozott az elsőbíróság akkor, amikor a megítélt 4000 kor. ági értéket egyelőre csak jelzálogilag vagy bírői létbe helyezés által biztosítandónak mondotta ki s felperes özvegyi jogát erre a hagyatéki értékre is megállapította, mert az ideigl. törvk. szabályok 16. §-a értelmében az özvegyi jog korlátolását csak a leszármazó örökösök lévén jogosítva kérelmezni: leszármazó nem létben az özvegyi jog az egész hagyatékra és így az abban rejlő ági értékre is feltétlenül kiterjed. (Curia 1908. november 26. 3558. sz.)

*

37. A törzstől származó és az ági vagyonhoz tartozó tárgyak, amennyiben azok a hagyatékban találtak, természetben szállanak vissza az ági öröklésre jogosultakra és csak az esetleges javítás és beruházás vonható a szerzeményi vagyon fogalma alá, ellenben a javak forgalmi értékének emelkedése, mint szerzemény figyelembe nem jöhet. (Curia 1908. december 10. 3216. sz.)

*

38. Az 1840:VIII. t.-cz. 18. §-a értelmében abban az esetben, ha a gyermekek, vagy azoknak egyrésze az örökhagyó előbbi házasságából származnak, akkor az özvegy férjének ősi javaiból és azon szerzeményeiből, melyek nem az utolsó házasság tartama alatt szereztek, az özvegyre nézve közszerzeménynek nem tekintendők, özvegyi tartás fejében csak egy gyermekrészt követelhet haszonélvezetül. A törvénynek ebből a rendelkezéséből következik, hogy az özvegynek ez a haszonélvezeti joga nem terjed ki a házasságának tartama alatti szerzeményre, amelynek fele közszerzemény címén őt illeti meg. (Curia 1908. november 11. 1543. sz.)

*

39. Igaz ugyan, hogy a törvénykezési gyakorlat szerint a törvénytelen gyermeket a törvényesekkel egyenlő öröklési jog illeti anyjuk vagyonában, de az csak a létező vagyonra terjed, ilyenek azonban a még meg nem nyílt hagyatékot tekinteni nem lehet.

A törvénykezési gyakorlat pedig el nem fogadván eddig a törvénytelen gyermekekre a képviselői rendszer alkalmazását, felperes anyja jogán a nagyszülői vagyonra törvényes öröklési igényvel nem bír, ebből folyólag tekintettel arra, hogy felperes mint hagyományos csak a hagyományt követelheti, s avégből a hagyatéki vagyon megállapításának szüksége fenn nem forog, de ily hagyaték nem is létezik, mert az örökhagyó nagyapa id. H. P. még életében az egész vagyont elsőrendű alperesnek adta, felperest a nagyszülői hagyaték ellenében a neki hagyományozottakon felül támasztott törvényes osztályrész iránti igényével feltétlenül elutasítani kellett.

Felperes azonban, mint az A) alatti végrendeletben megnevezett hagyományos, a hagyomány érvényesítésének útjában álló B) alatti szerződésnek a megtámadására jogosult, mert a közös és kölcsönös végrendelet előnyének elfogadása megállapítja a házastársnak azt a kötelezettségét, hogy a közös végrendeletnek intézkedésétől el nem térhet; id. H. P. tehát akkor, amikor a közös végrendeletnek 4. és 5. pontja szerint neki adományozott vagyontárgyakról a B) alatti átadási szerződéssel rendelkezett, a közös végrendeletnek reá vonatkozó kedvező intézkedését elfogadta; ekként nem állott jogában a felperes részére tett hagyományrendelést sem egyoldalúlag megváltoztatni. (Curia 1908. november 3. 864. sz.)

*

40. Felperes utalt a kir. Curia 1902. I. G. 250. és 1891. I. G. 76. számú ítéleteire, annak kimutatása végett, hogy állandó bírői gyakorlat szerint az örökségről való lemondás, amennyiben arra vezet, hogy az örökös hitelezői elől a kielégítési alap elvonassék, ezekkel szemben hatálytalan nem bír. Azonban az újabb bírői gyakorlat (l. a kir. Curia 1907. évi december hó 27-én 10999/1906. szám alatt kelt és elvi jelentőségűnek nyilvánított határozatát) épen az ellenkező álláspontot foglalja el, kiindulva abból, hogy a csődt. 28. §-ában foglalt különös rendelkezés csődön kívül nem alkalmazható. A kereseti igény megállapítása végett tehát állandó és egyöntetű bírői gyakorlatra immár sikeresen támaszkodni nem lehet. Ezeket előrebocsátva, a felülvizsgálati kérelmet el kellett utasítani, mert felperes nem állítja, hogy E. K. örökségéről csak szinleg mondott volna le, egyébként pedig ily joglemondással a fedezeti alapot a hitelező elől elvonatnak tekinteni okszerűen azért nem lehet, mert a számos esélytől függő az a lehetőség, hogy valaki örökséghez fog jutni, a hitelezésnek sem képezheti biztos és komoly alapját. A tkvi rts. 74. §-a értelmében szerzett zálogjogra felperes már a kir. Curia 34. sz. a. t. ü. döntvényére figyelemmel sem hivatkozhatik, hogy pedig alperesek E. K. által megajándékozottaknak nem tekinthetők, azt a kir. törvényszék helyesen mondotta ki, mert: habár a magyar örökösödési jog szerint az örökös az örökséget ipso jure, vagyis külön elfogadási

nyilatkozat illetve birói beavatkozás nélkül megszerzi, ez a jogszabály nem jelentheti azt, hogy az örökség a jogosultra akarata ellenére is átszáll, s hogy ő azt minden esetben és feltétlenül elfogadni köteles. Az örökség tehát s pedig a megnyílás időpontjára visszaható érvénnyel visszautasítható. Az pedig, aki az örökséget visszautasítja, az örökösök sorából kiesvén, a hagyatéki vagyron abban a részében is, mely a sorból kiesettnek jutott volna, nem az ő jogán közvetve, hanem saját jogukon és közvetlenül az örökgyőről száll a jogosult örökösökre. Az örökséget visszautasító igényjogosult és az örökösök közt eszerint jogviszony nem keletkezvén—ajándékozás nem foroghat fenn, felperes keresetével tehát az anyagi jog megsértése nélkül utasított el. (Budapest tábla 1908. október 16. G. 415. sz.)

*

41. Felperes keresetét arra alapította, hogy a keresetben megjelölt templomi székeket a peres felek szülői neki szóval még életükben ajándékozták, A tulajdonjog megítélésére ez alapon támasztott kereseti kérelemnek azonban az esetben sem lehetett volna helyt adni, ha felperes szüleinek az ajándékozásra vonatkozó szóbeli nyilatkozatát bizonyította volna is, mert a kereset tárgyát képező templomi székek használati joga ingó dolog fogalma alá esik; ingó dolgokra vonatkozó tulajdonjog szóbeli átruházásánál pedig a tulajdonszerzésnek jogi kellékét az képezi, hogy az ügylet tárgya a jogszerzőnek tetteleg átadassék, ami jelen esetben a székekre vonatkozó igazoló okiratok átadásával avagy az átruházásnak a hitközségnél való bejelentésével is helyettesíthető volt volna, ilyen átadás azonban ez esetben meg nem történt, sőt felperesnek saját perbeli előadása szerint, a felek szülei kérdéses székek birtokában a halálukig megmaradtak. Minthogy pedig az ingóra vonatkozóan pusztán szóbeli ajándékozási nyilatkozattal tulajdonjog meg nem szerzetik: felperes helyesen utasított el az egyedül erre alapított keresetével. (Curia 1908. december 16. 2521. sz.)

*

42. Ha a felek a kiskorú nevében és érdekében kötött szerződés hatályát gyámhatósági jóváhagyástól tették függővé, ez a feltétel azon esetben is kötelező a szerződő felekre nézve, ha arra a törvénynél fogva szükség nem is lett volna (hasonló a kir. Curia I. G. 747/905.) úgy, hogy a szerződésnek a teljeskorúakra vonatkozó ama része is, amely a kiskorú kötelezettségeivel összefügg, mindaddig nem válhat joghatályossá, míg a gyámhatóság jóváhagyása meg nem történt. (Curia 1908. november 6. 1872. sz.)

*

43. Az alperesek néh. C. B.-nak a kereseti váltón látható elfogadói aláírását valóban ismerik ugyan el; de védelmőkre azt hozzák fel, hogy az örökgyőrő a váltót a felperesnek a vele házasságon kívül folytatott szerelmi viszony jutalmául adta, és mivel ez a jó erkölcsökbe ütközik, a váltó kifizetését megtagadják. Az alpereseknek azt a kifogását, hogy a felperes a kereseti váltót a jó erkölcsökbe ütköző szolgáltatásokért kapta, a váltótörvény 92. §-a értelmében figyelembe venni és felperest keresetével elutasítani kellett, dacára annak, hogy az örökgyőrő ezt a váltótartozását végrendeletében is elismerte, mert ez az elismerés az eredeti jogalap semmis voltán mit sem változtat. (Curia 1908. december 9. 800. V. sz.)

*

44. Az 1874. évi XXXIV. t.-cikk 57. §-a csak azt tiltja, hogy az ügyvéd a képviselőre bízott ügy vagy per tárgyát magához váltsa, azonban nincs tiltó szabály arra, hogy a megbízó ügyvéd a per tárgyának meghatározott hányadát pernyerés esetére, jutalmul a megbízott ügyvéd javára kötelezze. A per befejezése után az ügyfél a megbízott ügyvédre a per tárgyát is átruházhatja. (Curia 1908. december 18. 4856. sz.)

*

45. A kereseti váltó szövegében foglalt az a nyelvtanilag hibás kitétel „saját magam rendeletre“ nem hagy fenn kétséget aziránt, hogy a váltókibocsátó egyszersmind rendelvényes és hogy eszerint a V. T. 3. §-ának 3-ik pontjában előírt lényeges kellék fenforog és minthogy a kereseti váltó egyébként is kellékszerű, nincs alapja annak, hogy az elsőbiróság ítélete az azt megelőző eljárással hivatalból megsemmisíttessék. A felhozott okokból a másodbiróság végzésének megváltoztatásával további szabályszerű eljárást el kellett rendelni. (Curia 1908. december 10. 826/v. sz.)

*

46. Jogszabály ugyan, hogy az írott szerződésben foglalt kikötésekkel ellenkező szóbeli megállapodás figyelembe nem vehető, mert azt a felek a később írott szerződésbe bele nem foglalván, attól elállottaknak tekintendők, ez a jogszabály azonban nem nyerhet alkalmazást abban az esetben, amidőn a bizonyított tényállásból az állapítható meg, hogy az írott szerződés nem a felek megállapodásának megfelelően foglaltatott írásba s ekként a megállapodás a szerződés írott szövegével ellenkezőnek nem mondható. (Curia 1908. december 4. 4636. sz.)

*

*

47. A kegyúr és a kegyurasága alatt álló egyházak hívei közötti jogviszonyt az 1802. évi január 15-én kelt Királyi Resolúció, a kir. helytartótanácsnak 1797. évi szeptember 12-én 18414 sz. a., a kir. udvari kamarának 1841. évi 43219. sz. a., valamint a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 1873. évi június 6-án 31937. sz. a. kelt rendeletei s az ezeknek megfelelően kifejlődött bírói gyakorlat (kir. Curia 4386/1890. sz. ítélete) akként szabályozzák, hogy a kegyurat terhelő építkezésekhez szükséges írás és kézi napszámot az egyház hívei ingyen szolgáltatni tartoznak. Ezen általános jogszabály alól kivételnek csak abban az esetben van helye, ha a hívek az egyházlátogatási okiratokban (canonica visitatiók) vagy szerződés által a fentjelzett kötelezettség alól kifejezetten felmentettek. (Kassai kir. tábla 1908. deczember 16. 2634. sz.)

Adó- és illetékügyek.

(A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának határozata.)

48. A vételár 2000 koronát s adóérték 1076 koronát tesz, tehát az 1887. évi XLV. törvénycikk 3. és 4. szakaszai értelmében $4\frac{3}{10}\%$ -os adásvételi illeték a 2000 korona vételártól jár. Az a körülmény, hogy az ingatlanra özv. Pr. Józsefné javára haszonélvezeti jog van bekebelezve, melyet a vevő túrni kénytelen, nem képez illetékköteles s a vételárhoz hozzáüthető mellékszolgáltatást, mert az illetéki díjjegyzék 1. tétel 1. jegyzetében foglalt mellékszolgáltatások alatt csak azok érthetők, amelyeket a vevő magára vállal, illetve amelyeket teljesíteni köteles, a haszonélvezet tőrése pedig az activ szolgáltatások fogalmi körébe nem vonható. (7432/1908. P. sz.)

*

49. A kölcsönátváltatásokra az 1881:LXX. törvénycikkben engedélyezett illetékmentesség az ezen törvény 1. §-ában foglalt rendelkezés szerint csakis a jelzálogintézeteknél, árvapénztáraknál, közalapoknál, takarékpénztáraknál és egyéb nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézeteknél fennálló jelzálogkölcsönök átváltatására terjed ki. Panaszosnak az a tartozása pedig, amelyre nézve a kölcsönátváltatás történt, K. László k.-i lakos, tehát nem valamely alap, vagy intézet irányában állott fenn; és így erre a kölcsönátváltatásra az illetékmentesség az előrebocsátottak szerint ki nem terjeszthető. És e részben az a körülmény, hogy a K. László javára bekebelezett zálogjogra a p.-i takarékpénztár javára alzálogjog volt felülkebelezve, semmi különbséget sem tehet; mert az alzálogjog felülkebelezése a hitelező személyében való változást nem eredményezett és a panaszos elleni követelés továbbra is a K. László követelése maradt. Ezek-

nél az okoknál fogva a panaszt jogosultnak elfogadni és annak helyt adni nem lehetett. (19291/1907. P. sz.)

*

50. Az adóslevelet az idő lejártával megszűnő szerződések közé sorolni nem lehet, mert az adóslevél a fizetési határidő lejártával nem szűnik meg, s a követelés fennállásáig joghatályos. Ez az ügy tehát helytelenül lett a királyi pénzügyigazgatóság által az illetékszabályok 51. §-ában (s nem az 52. § a) pontjában mint a pénzügyigazgatóság tévesen idézi) foglalt ama határozmány alapján elbíráva, hogy az idő lejártával megszűnő szerződések minden meghosszabbítása a bélyegilleték tekintetében új ügylet feletti okiratnak tekintendő, — mert ezt a kérdést nem az 51., hanem az 52. § alapján kell eldönteni. Miután pedig itt olyan ügyletújításról van szó, mely harmadik személy hozzájárulása nélkül történt, de az ügyletújításban sem a jogalap, sem a követelés fő tárgya megváltoztatva nem lett, a fizetési határidő vagy a kamatláb megváltoztatása az illetékszabályok 52. § b) pont utolsó bekezdése értelmében illetékköteles ügyletújításnak nem minősíthető. Miből kifolyólag tekintettel arra, hogy az ívbélyegek felragasztattak, a kiszabott fokozatos illetéket törölni kellett. (10453/1908. P. sz.)

Közlemények.

A Magyarországi kir. közjegyzők országos egylete, — melynek központi bizottsága m. hó 23-án megtartott ülésében az egylet új tagjaiul Galánffy János debreczeni és dr. Keczer Ákos, mezőkövesdi kir. közjegyzőket, valamint Apáthy József, győri kir. közjegyzőhelyettest felvette, — m. hó 24-én tartotta meg évi rendes közgyűlését a budapesti kir. *törvényszék elsőemeleti tanácsstermében*.

I. *Jakab Géza* ujbpesti kir. közjegyző ügyvezető alelnök üdvözli a megjelenteket s a jegyzőkönyv vezetésével *dr. Gramling Elemér* kir. közjegyzőhelyettest bízza meg. — Megemlékezik ezután ügyvezető alelnök az egylet megboldogult elnökéről *Zimányi Alajosról* és meleg szavakban méltatja annak érdemeit. *Zimányi Alajos* elhunytával nagy veszteség és gyász érte az egyletet, mert ő nemcsak egyik díszje volt karunknak, hanem erős oszlopa és lelkes híve is intézményünknek, — aki élte végeig nem lankadó kitartással és buzgósággal volt mindenkor élén álló, sőt zászlóhordozó részese küzdelmeinknek, egyik védelmezője érdekeinknek és lelkes szószólója panaszainknak és sérelmeinknek.

Tevékeny része volt nyugdíjintézetünk létesítése körül is. Nemcsak abban, hogy akkor, amidőn annak létesítése még csak óhajként nyilvánult az érdeklődők körében, ő a kérdést folytonosan felszínen tartotta és a figyelmet és érdeklődést minden kínálkozó alkalommal arra irányította, de emellett buzditólag szünetlenül szorgalmazta is a létesítés technikai munkálatának elkészítését és végrehajtását. Midőn pedig a munkálat hosszas kísérletezés után elkészülvén, az intézmény tényleg megalakult, atyai gondoskodással fáradozott annak fejlesztésén; minélfogva az ő buzgólkodásának érdeme leginkább az a ma már szilárd alap, amelyen ez az áldásos intézményünk nyugszik. És ha meggondoljuk, hogy abban a magas korban, amelyet megérnie neki megadatott, ritka kivétellel már mindenki odahagyja az aktív munkálkodás terét és fáradsalmait és a békés nyugalom csöndes révébe, pihenőre tér, ő életének még utolsó idejében is, testi és szellemi erőinek természetszerű fogyatkozásával is daczolva, még mindig fáradhatatlanul munkálkodott országos egyletünk és intézményünk javáért: el kell ismernünk, hogy Zimányi Alajos elévülhetetlen érdemeket biztosított magának Országos egyletünk életében és történetében, méltó tehát reá, hogy emlékét kegyeletesen és maradandólag megőrizzük.

Ügyvezető alelnök ezután ismerteti az országos egylet és nyugdíj-egylet tagjaira vonatkozó 1908. évi statisztikai adatokat. 1907. évi december 31-én volt az országos egylet tagjainak száma 155; 1908. év folyamán kilépett vagy meghalt 6; maradt 149; 1908. folyamán ujon belépett 10; tagok száma 1908. december 31-én 159. — A Nyugdíj-egylet tagjainak száma 1907. december 31-én volt 98; 1908. év folyamán kilépett vagy elhalt 3; maradt 95; 1908. év folyamán új belépés folytán szaporulat 8; az 1908. évi december 31-iki és a jelenlegi tényleges létszám: 103; — Sajnálatlaltal emlékezik meg a részvétlenségről, amelylyel a közjegyzői kar létfeltételeit érintő ezen két intézmény a karhoz tartozók részéről találkozik. — E részvétlenségnek egyik sajnálatos jelensége a tagdíj-fizetések elmulasztása, minélfogva némelyekkel szemben az alapszabályszerű legsúlyosabb eszközt, a kizárást kellett alkalmazni. — Míg egyrészt ekként tagjai számában veszteség érte az egyletet, másrészt a kisebb számú, de a közjegyzői intézmény magas hivatásai iránt tevékeny hittel eltelt visszamaradottak képesek azon erkölcsi és anyagi alapot nyújtani, amely most már teljes realitással számításba vehető.

Örömmel konstatálja ügyvezető alelnök, hogy a nyugdíjintézet a fent érintett hátrányos körülmények dacára meglepő kedvezően fejlődik, s a legszebb kilátásokat nyújtja aktív működésének a jövő, vagyis 1910. évben bekövetkezendő megkezdésére. Figyelmezteti ügyvezető alelnök a közgyűlést az aktív működés bevezetésével és előkészítésével járó munkálatokra. A tagok személyi viszonyaira vonatkozólag máris rendelkezésre álló s még beszerzendő adatok

és a pénztári állapot egybevetésével szakértő által matematikai mérleg állítandó fel, megállapítandó a további pénzkezelés módja s szorgalmazandó a nyugdíjegyleti tagok sorába való belépés kötelezővé tétele. Örömet fejezi ki afelett, hogy a közjegyzői intézmény érdekeinek hathatós istápolására magas irodalmi színvonalon álló saját lappal a „Kir. Közjegyzők Közlönyével“ rendelkezik, miért is indítatva érzi magát, hogy dr. Charmant Oszkár budapesti kir. közjegyző, szerkesztőnek és dr. Holitscher Szigfrid budapesti kir. közjegyzőhelyettes főmunkatársnak buzgó munkásságukért és fáradozásukért a közgyűlés bizonyosra vett utólagos hozzájárulása reményében, úgy ennek, mint saját magának nevében köszönetet és elismerést nyilvánítson s ennek jegyzőkönyvbe foglalását indítványozza. Örömet nyilvánítja ezután az egylet pénztári állapotának kedvező alakulása felett, amelyről a közgyűlés a szakelőadó jelentéséből fog meggyőződni.

Sajnálatos jelenségképen állapítja meg ügyvezető alelnök, hogy az egylet alapszabályszerű céljait az illetékes tényezők mivel sem indokolható elzárkózásával szemben csak nagyon kevésbé képes megközelíteni és eredmény a jelenlegi zavaros politikai helyzet mellett még kevésbé remélhető.

Megemlíti ezután, hogy a központi bizottság mandátuma lejárt, miért is az új bizottság megválasztandó.

Bejelenti ügyvezető alelnök, hogy a debreczeni kir. közjegyzői kamara elnökének alapszabályszerűleg benyújtott előterjesztése a közjegyzői irattárak kiselejtezése tárgyában a napirenden tárgyalatni fog.

A közgyűlés *Rupp Zsigmond* és *Szmrecsányi László* kir. közjegyzők hozzászólása után és indítványára az elnöki előterjesztést nemcsak egész terjedelmében tudomásul veszi, illetve az annak során előterjesztett indítványokat elfogadja, hanem egyúttal az elnöki megnyitónak Zimányi Alajos elhunyt elnök emlékére szentelt részét a jegyzőkönyvbe egész terjedelmében felvételni határozza és ügyvezető alelnöknek s a központi bizottságnak működéséért, valamint az elnöki indítvány kapcsán dr. Charmant Oszkár kir. közjegyzőnek és dr. Holitscher Szigfrid kir. közjegyzőhelyettesnek a kari közlöny szerkesztése körül szerzett érdemeikért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

II. Ügyvezető alelnök arra való tekintettel, hogy a központi bizottság megbízatása lejárt, kéri a közgyűlést, hogy a további vezetésre ad hoc elnököt válasszon az alapszabályok idevágó rendelkezései értelmében.

A közgyűlés egyhangúlag *Jakab Géza* kir. közjegyzőt kéri fel az ülés további vezetésére, aki a jegyzőkönyv vezetésével továbbra is dr. *Gramling* Elemér kir. közjegyzőhelyetteset bizza meg.

III. *Szabó* Albert kir. közjegyző egyleti pénztárnok indítványára a közgyűlés az országos egylet tagjainak évi tagdíját

kir. közjegyzők részére 24 K-ban, helyettesek részére 12 K-ban állapítja meg.

IV. Szabó Albert kir. közjegyző egyleti pénztárnok előterjeszti pénztári számadását, mely szerint az egyleti mérleg 1908. évi december 31-én 14434 K-ot mutat fel. Előterjeszti továbbá, hogy külön 1656 K alapszabályszerű segélyalap is kezeltek. Az egylet 1908. évre szóló pénztári zárszámadása szerint pénztári bevételi maradvány 1960 K. Indítványára a közgyűlés a pénzkezelés tekintetében a központi bizottságnak a felmentvényt megadja és a maradékként mutató 1960 koronának fele részét a közjegyzői nyugdíjalap javára átutaltatni, fele részét pedig egyleti vagyonként kezelteni határozza.

V. Elnök felhívja ezután a közgyűlést a központi bizottság 21 tagjának megválasztására s a szavazatszedő bizottság tagjait dr. Rónay Károly, dr. Kovách Elek és Mezey Zsigmond kir. közjegyzőket jelöli ki. A szavazatszedő bizottság feladatának megfelelően, jelenti, hogy a központi bizottság 21 tagjából egyhangúlag megválasztottak: *Baditz Lajos, dr. Charmant Oszkár, dr. Cottely Géza, Csathó Lajos, dr. Gidófalvy István, Gyuracska Alajos, Jakab Géza, Lestyán Adorján, dr. Lipcsey Péter, dr. Markó Sándor, Mezey Zsigmond, Pongrácz Kálmán, dr. Róth Zsigmond, Rupp Zsigmond, Szabó Albert, dr. Szécsi Ferencz, dr. Sziklai Zoltán, dr. Weinmann Fülöp kir. közjegyzők, dr. Bartha Nándor, dr. Gramling Elemér és dr. Holitscher Szigfrid kir. közjegyzőhelyettesek.*

VI. Dr. Róth Zsigmond kir. közjegyző a nyugdíjintézet pénztári állásának megvizsgálására a központi bizottság nevében előterjeszti jelentését, mely szerint a nyugdíjintézet vagyonszámlája a magyar orsz. közp. takarékpénztár kezelésében 1908. évi december 31-ig következő: értékpapírban, 50,000 K névértékű 4⁰/₀-os Magyar koronajáradék, 50,000 K névértékű 4⁰/₀-os Pesti magyar kereskedelmi bank záloglevelek, 70,000 K névértékű 4⁰/₀-os Magyar országos központi takarékpénztári „C” sorozatú záloglevelek; készpénzben: folyószámlán 47,526 K, összesen tehát 217,526 K. A folyó évben tagdíj fejében befolyt 7900 K, a mai napon az egész vagyonszámla kitesz 225,426 K-át, melyből levonva az értékpapírok által képviselt 170,000 K-át, van jelenleg készpénz 55,426 K. A bizottság a fentérintett értékpapírok meglétéről meggyőződött. Előadó indítványára a közgyűlés elhatározza, miszerint a nyugdíjalapot kezelő Magyar országos központi takarékpénztárt megkeresi aziránt, hogy az 55,426 K készpénzkészletből 50,000 K értékben 4⁰/₀-os magyar királyi földtehermentesítési kötvényt vásároljon, a fennmaradó készpénzt pedig továbbra is folyószámlán kezelje.

VII. Dr. Holitscher Szigfrid kir. közjegyzőhelyettes előadó a következőkben ismerteti a szombathelyi kir. közjegyzői kamarának a magyar kir. igazságügyministerhez intézett feliratát a közjegyzői intézmény sérelmeinek feltárása tárgyában:

T. Közgyűlés! A szombathelyi kir. közjegyzői kamara a m. évi szeptember hó 8-án megtartott közgyűléséből az igazságügyministerhez intézett feliratát közölte az országos egylettel hasonló szellemben való felírás céljából. A kamara felirata a megyei törvényhatóságoknak a községi és körjegyzők magánmunkálataira vonatkozó szabályrendeletei kapcsán aziránt keresi meg az igazságügyministert, hogy a belügyministerrel érintkezésbe lépve, sürgősen tegye meg a megfelelő lépéseket aziránt, hogy a községi és körjegyzők a magánmunkálatoktól a törvényhozás útján eltiltassanak. A községi és körjegyzők szabályrendelileg megállapított díjainak a közjegyzői díjszabással való összehasonlítása alapján pedig a közjegyzők díjairól szóló elavult törvénynek mielőbbi módosítása iránt intéz kérelmet az igazságügyministerhez.

T. Közgyűlés! A közjegyzői kar nem fog eltérni sohasem attól a meggyőződésétől, hogy a községi jegyzők magánmunkálati hatásköre nem lehet maradandó állapot és nem fogja abban hagyni a küzdelmet egy oly intézmény ellen, mely amellet, hogy a közjegyzőséget hivatásában és létalapjaiban támadja meg, a magánügyködésnek és közszolgáltatásnak, a magánképviselőnek és közigazgatási hatalomnak egy kézben való egyesítésével a jogszolgáltatásnak és közigazgatásnak egyaránt, legerősebb követelményeibe ütközik. A küzdelem azonban, hogy siker koronázhassa, kell hogy a fentforgó viszonyokhoz alkalmazkodjék és a lehetőségek határain belül maradjon. Az 1904. évi XII. törv.-czikk 12. §-a annak kimondásával, hogy a községi jegyzőknek a magánmunkálatokból való jövedelme érintetlen marad, törvényes elismerésben részesítette ugyan a jegyzőknek ezen hatáskörét is, de annak tulajdonképeni jogforrását a már azelőtt is fennállott gyakorlat és szokás, azóta pedig különösen a 47300/1904. számú belügym. körrendelet és az ahhoz mellékelte vármegyei szabályrendeleti minta képezi, mely, amint azt a 39431/1905. számú belügym. rendelet is kiemeli, tájékoztatást kívánt nyújtani arra nézve, „hogy a gyakorlat és szokás a magánmunkálatok mely nemeinek végzését engedte meg a jegyzőknek”. A községi jegyzők magánmunkálati hatásköre tehát ezidő szerint ezen belügyministeri körrendelettel van szabályozva, melyre nézve már alkotásakor kilátásba helyeztetett, hogy az újabban szerzendő tapasztalatokhoz képest annak idején revideáltatni fog.

A községi jegyzőknek a magánmunkálatoktól a törvényhozás útján való eltiltása a közigazgatás végleges reformja előtt alig várható, de az előrebocsátottak szerint nem is képezi okvetlen szükséges előfeltételét ezen kérdés legalább egyelőre kielégítő rendezésének. Első feladat, az illetékes tényezők figyelmét felhívni arra, hogy ezidő szerint a községi jegyzők magánmunkálataira vonatkozólag már fennálló korlátozó rendelkezések sem tartatnak be. Nevezetesen a 126000/1902. sz. belügym. rendelet 93. §-a, melynek ellenére a jegyzők úgy a nem önjogú személyek jogügyletei és azok gyámhatósági jóváhagyása, valamint különösen az örökösödési bizonyítvány kibocsátása körül magánmunkálati tevékenységet fejtenek ki, a törvényes örökös minőséget hivatalos állásuknál fogva halálesetfelvétellel, családi értesítővel stb. tanúsítják és egyúttal, mint a fél díjazott képviselői, a bíróság előtt érvényesítik. Az összes magánmunkálatoknak a községi jegy-

zók kezéből való kivétele előtt továbbá oda kell hatni, hogy hatáskörük jelen munkakörükből szerzett és még szerzendő adatok alapján, az igazságszolgáltatás és a jogbiztonság veszélyeztetett érdekeire való figyelemmel, szabályrendeletileg újból szabályoztassék és a megkívánt korlátokkal körülvéttessék. A megyék által alkotott szabályrendeletek ugyanis, melyeket különben 36 megyéből már 1906. év június havában a központi bizottság az igazságügyministernek bemutatott, azt mutatják, hogy azokban általános kitételekkel minden képzelhető jogügyletek és beadványok, a magánjogok terére tartozó összes okiratok és a feleknek telekkönyvi és mindenemű képviselte, egy szóval az egész perenkívüli jogszolgáltatás ki van szolgáltatva a községi jegyzőknek. Ennek az állapotnak felidézése nem lehetett az 1904. évi XII. törvénycikk célja, melynek min. indokolása szerint is a községi jegyzők csupán „megengedett magánmunkálatokat” végezhetnek ezentúl is; sem az annak alapján kibocsátott belügyministeri körrendeletnek intentiója, melyre nem lett volna szükség, ha a jegyzők a perenkívüli jogszolgáltatás egész terére tartozó magánmunkálatok végzésére feljogosítottaknak tekintettek volna és ezen hatáskörüknek egyedüli korlátját csupán a peres ügyekben való képviseletnek, — már ugyis az 1874. XXXIV. t.-cz. 39. §-ából folyó — tilalma képezné, amint hogy ma tényleg más korlátja nincsen. Nyilvánvaló tehát, hogy itt a törvény és rendelet hibás értelmezésén alakuló visszaéléssel van dolgunk, amely — a községi jegyzők kezében összpontosuló közigazgatási hatalom igénybevételével — az okiratszerkesztést és perenkívüli képviseletet az arra hivatott közjegyzőségtől immár teljesen elvonta és amely ellen a közjegyzői kar kell hogy tiltakozó szavát, a már összegyűlt és még összegyűjtendő adatokkal felszerelve kellő formában felemelje és követelje ezen kérdésnek elsősorban a fennálló törvények és rendeletek keretében való tisztázását, a községi jegyzők magánügyködésének szabályrendeletileg való körülhatárolását és abból a perenkívüli jogszolgáltatás terére tartozó munkálatok kizárását.

Áttérve a szombathelyi kamarának a közjegyzői díjszabás módosítása tárgyában tett előterjesztésére, a kir. közjegyzők törvényes díjai és a községi jegyzők díjazása közötti aránytalanságnak feltárásával késégtelen beigazolást nyert az a különben csak természetes tény, hogy az érvényben lévő közjegyzői díjtörvény az életviszonyok változása folytán teljesen elavult, a munka értékéről ma uralkodó felfogásnak egyáltalán meg nem felel és a közjegyző megélhetését sem biztosítja. Ha az igazságügyminister szükségesnek látta legutóbbi időkben egy ügyvédi díjszabás megállapításának kérdésével foglalkozni, kellő előterjesztés mellett nem fog elzárkózhatni az elől, hogy a kizárólag díjaiknak tarifaszzerű megállapítására utalt közjegyzőknek egy elavult díjszabás módosítására való törekvését méltányolja. Nem tarthatjuk azonban sem e követelmény egyszerű felállításával, sem a ma érvényben lévő díjaknak csupán számszerű felemelése iránt egyes kamarák részéről már előterjesztett javaslatokkal kimerítettnek a közjegyzői karnak e kérdésben való kezdeményezését. Reá kell mutatni arra, hogy a mai közjegyzői díjszabás nemcsak díjtételeiben, de alapelveiben is újjáalkotásra szorul, különösen abban az irányban, hogy a díjak a tel-

jesített munkával és az általa szolgált érdekek összehangzásba hozassanak, az állandó díjtételek evégből lehetőleg kiküszöböltessenek és az érdemleges munka mindig megfelelő díjazást találjon. Megfontolandó továbbá, vajon nem volna-e helyesebb, ha az új törvény csupán a fontosabb elveket állapítja meg, egyébként pedig, nevezetesen a díjtételek megállapítására, helyi különbségek megtételére stb. felhatalmazást ad a mindenkor i rendeleti szabályozásra, melylyel az élet követelményeinek eleget tenni és a mutakozó hiányokat pótolni lehessen a törvényhozási gépezet nehézkes és gyakran a politikai viszonyok által akadályozott megindítása nélkül is. A közjegyzői kar feladata e kérdést, minden vonatkozásában megvilágítva és kellően előkészítve, napirendre hozni.

De egyáltalán, t. Közgyűlés, a szombathelyi kamara felirata, két kérdés kiragadásával, a közjegyzőség exigentiainak sorát ki nem meríti. Elérkezett az ideje annak, hogy a közjegyzői kar úgy az intézménynek az igazságügyi kormányzatban való kezelését ismételten szóvá tegye, valamint a jövő igazságügyi reformjaiban a közhitelességi ügy rendezését és ezzel implicite a közjegyzői intézmény reformját is újból megsürgesse.

A közjegyzői állások betöltése körül immár állandósult rendszer, mely épen az elmúlt évben is abban nyilvánult meg, hogy 11 közjegyzői kinevezés közül 7 a karon kívül állókra esett, halaszthatatlanná tette a képesítés újabb törvényes rendezését, mely az illetéktelen, de nálunk úgy látszik el nem hárítható politikai befolyásoktól az igazságügyi kormányt, — bizonyára saját intentióinak is megfelelően — mentesíti; de mindenesetre annak nyomatékos ismételt megsürgetését, hogy addig is, míg az 1886. VII. t.-cz. érvényben van, legalább a törvényhozó eredeti intentióinak megfelelően alkalmaztassék és ha a soronkívüli kiválóan érdemes egyéneknek a közjegyzői karba való átlépése ne is legyen kizárva, a kivételesnek contemplált intézkedés ne váljon a gyakorlatban a közjegyzői karhoz tartozóknak rendszeres mellőzésévé.

És mulasztást követne el a közjegyzői kar akkor, ha magánjogunk újjáalkotásának megindult folyamatában nem hívná fel a figyelmet arra, hogy a közhitelesség ügye hazánkban még eddig megoldva nincsen. A magánjogi forgalom közhiteles részének ellátására hivatott testületet az 1874. évi XXXV. t.-cz. mint szervezeti törvény megalkotta és az ehhez szükséges erkölcsi, képesítési és anyagi garantiakkal fölruházta, de magát a közhitelességet szabályozni, vagyis a magánjogi forgalomnak a közhitelességi kényszer alá általános jogszolgáltatási érdekek szempontjából rendelendő részét meghatározni, az anyagi törvények vannak hivatva. A munkában lévő polgári törvénykönyvnek kell tehát a közjegyzőség már fennálló igazságügyi intézményének tulajdonképeni hatáskörét is megadni és egyúttal annak kizárólagosságát biztosítani azzal, hogy egyes ügyleteknek közhitelességi alapra való fektetésével egyidejűleg azokat a közjegyzők hatáskörébe utalja. Az ingatlanok átruházása tárgyában kötött jogügyletek érvényéhez, vagy legalább is telekkönyvi bekebeleztetéséhez megkövetelendő közokirati kényszer és ezen telekkönyvi ügyleteknek a közjegyzők hatáskörébe való utalása fogja egyúttal a községi jegyzők magánmunkálati hatáskörét a megfelelő mértékre szorítani és a közjegyzőség okiratszerző eredeti hivatását valóra váltani. A modern

jogrend követelményét és a közjegyzőség létfeltételét egyaránt képező ezen szabályozást, mely a közjegyzői intézmény reformjával egyértelmű; úgyszintén a hagyatéki eljárás terén a birói megbizotti függőségi viszonynak a bíróságok tehermentesítésével kapcsolatos megszüntetését és a perrendtartásban az okirati jog reformját, — a közjegyzői karnak, a felmerülő összes elvi kérdésekre kiterjedő alapos előterjesztéssel kell az igazságügyi kormány előtt szorgalmaznia.

Csupán főbb vonásaikban vázoltuk azokat a feladatokat, melyek a közjegyzői karra várnak, ha az intézmény fennállását és fejlődését biztosítani akarja. A közjegyzők összességét képviselő országos egylet van hivatva e feladatoknak munkásokat adni és azt az utat megjelölni, melyet ezen feladatok teljesítésére alkalmasnak és eredményhez vezetőnek talál. A lelépő központi bizottság ezek után a következő határozati javaslatot ajánlja a t. Közgyűlésnek elfogadásra:

A közgyűlés mulhatlanul szükségesnek tartja, hogy az igazságügyi kormánynál mielőbb előterjesztést tegyen úgy a közjegyzői intézménynek a kormányzat részéről való kezelése, valamint az annak nemcsak fejlesztése, de fennállása érdekében is okvetlenül megkívánt és el nem ódázható igazságügyi reformok tárgyában és evégből az újonnan megválasztott központi bizottságot utasítja, egy a közjegyzőség összes kérdéseit felölelő emlékiratnak a közgyűlés elé való terjesztésére, melyben kifejezést nyerjenek különösen: a községi és körjegyzők magánmunkálati működéseinek a veszélyeztetett jogszolgáltatási és jogbiztonsági érdekek szempontjából halaszthatatlan szabályozása; a közjegyzői állások betöltésének és a képesítés újabb törvényes rendezésének kérdése; a közjegyzői állás és az országgyűlési képviselőség közötti összeférhetetlenség megszüntetése; egy új közjegyzői díjszabás megállapítása; valamint az egész közhitelességi ügynek és a közjegyzői hatáskörnek a jövő igazságügyi reformjaiban való rendezése. A közgyűlés továbbá utasítja a központi bizottságot, hogy addig is, míg ezen emlékirat elkészül, az országos egylet képviseletében sürgős előterjesztéssel forduljon egyrészt a m. kir. igazságügyministerhez a közjegyzői intézmény reformjának napirendre tűzése iránt, másrészt a m. kir. belügyministerhez a községi és körjegyzők magánmunkálatairól szóló rendeletek szigorú betartása és a kezdettől fogva ideiglenesnek contemplált rendeleti szabályozás revidiója tárgyában.

Mezei Zsigmond, Rupp Zsigmond, dt. Szécsi Ferencz és Medveczky Sándor kir. közjegyzők hozzászólása után a közgyűlés előadó előterjesztését tudomásul veszi és határozati javaslatát változatlanul elfogadja.

VIII. *Dr. Róth Zsigmond* kir. közjegyző előadó ismerteti a debreczeni kir. kamara elnökének előterjesztését a közjegyzői irattárak kiselejtezése tárgyában az igazságügyministerhez leendő felterjesztés iránt. Előadó szerint a felvetett kérdés az egylet előtt nem új, amennyiben annak megoldása iránt már többször tettek lépések s ezek végeredményeként egy memorandumot dolgozott ki az egylet központi bizottsága, melyet a közgyűlés *Jakab Géza* kir. közjegyző előadása után magáévá tett s a m. kir. igazságügyminister 41830/1904. szám alatt felterjesztett. Szóló személyes érdeklődésére az igazságügyministeriumban válaszul kapta, hogy az egyelőre ad akta tétel. Szóló indítványozza, hogy a debreczeni kir. közjegyzői kamara elnökének előterjesztése az újonnan megválasztandó központi bizottságnak adassék ki azzal, hogy azt az igazságügyministerhez beadandó, s a közjegyzőség általános reformját sürgető kérvénye mellett használja fel.

A közgyűlés előadó előterjesztését tudomásul veszi és határozati javaslatát változatlanul elfogadja.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

A magyarországi kir. közjegyzők nyugdíjintézetének közvetlenül ezután megtartott közgyűlésén a felügyelőbizottság tagjainak megválasztottak: *dr. Cottely Géza, Jakab Géza, dr. Róth Zsigmond, Szabó Albert* és *dr. Sziklai Zoltán* kir. közjegyzők.

*

A kassai kir. közjegyzői kamara m. évi december hó 13-án tartotta meg *Szmrecsányi László* kir. tanácsos, kassai kir. közjegyző elnökle mellett rendes évi közgyűlését.

Elnök üdvözlővén a megjelent kartársakat, mindenekelőtt kifejezi nagy sajnálkozását és megütközését afelett, hogy a kamarai felterjesztések és javaslatok a mostani igazságügyi kormány által semmi figyelemre sem méltatnak, mely elbánás úgy az intézmény, mint különösen a helyettesi karra annyira sérelmes. A közjegyzői kar — úgymond — fájdalom, megszokta ugyan már azt, hogy a megüresedő állások betöltésénél vajmi ritkán vétetik figyelembe az igazi érdem és még ritkábban a karnak, a közszolgálatnak érdeke; megszokta azt, hogy különösen a jobb javadalmak más téren szerzett kétes értékű érdemek megjutalmazására fordítatnak, de a mostanihoz hasonló mellőzés mégsem tapasztaltatott eddig soha. Annál elszomorítóbb ez, mert történik mindez azon kormány uralma alatt, mely sokat ígérő beköszöntőjében épen a közélet tisztaságának megóvását és a multban felburjánzott visszaéléseknek kiirtását tűzte ki nemes feladatául. Ily körülmények közt, folytatja az elnök, midőn a kormány teljes közönnyel viseltetik intézményünk iránt,

midőn a bíróságok semmi jóakaratot sem tanúsítanak velünk szemben, midőn élet- és fejlődésképes intézményünk létét fenyegeti a most követett irány, midőn a hatalom muló érdekei háttérbe szorítják az igazságügy magas érdekeit, midőn a kar teljesen elhagyatva önerejére van utalva, elérkezettnek látja az időt arra, hogy itt a közgyűlés színe előtt mint a kamara elnöke felemelje intő és tiltó szavát azon rendszer, azon hatalmi túltengés ellen, mely az intézmény tekintélyét aláassa, és annak életszerveit elsorvasztja.

Az előterjesztett jelentés szerint a közjegyzők ügyforgalma:

A bevezetések száma volt	1907-ben	1906-ban	Emelkedés	Csökkenés
ügykönyvben	9054	8735	319	—
óvaskönyvben	21892	16487	5405	—
hagy. könyvben	12816	12372	444	—
birói megb. könyvben	275	282	—	7
másolatok hit. könyvben	3261	2931	330	—
fordítások könyvben	753	799	—	46
magánbeadv. könyvben	2919	2871	48	—

Eszerint a tulajdonképeni közjegyzői forgalom számba nem vehető csekély mérvben: 3%-val, az óvások száma 13%-val, a hagyatékok száma végre szintén számba nem vehető csekély mértékben — 3½%-val — emelkedett és így az 1907. évi ügyforgalom újabb bizonyítéka annak, hogy a közjegyzői törvény jelen keretében javulás nem várható.

A megejtett választásokon megválasztottak elnöknek: *Szmrecsányi László*, alelnöknek: *Dr. Kazinczy Gyula*, választmányi rendes tagoknak: *Dr. Kazinczy Gyula*, *Dr. Kovaliczky Elek*, *Dr. Markó Sándor* és *Polányi Géza*, választmányi póttagoknak: *Dr. Weisz Bernát* és *Dr. Wesselényi Mátyás*, fegyelmi bírósági rendes tagoknak: *Dr. Kazinczy Gyula* és *Szmrecsányi László*, fegyelmi bírósági póttagoknak: *Szaffka Pál* és *Dr. Wesselényi Mátyás* kir. közjegyzők.

Tárgyaltatott a szombathelyi kir. közjegyzői kamara folyó évi közgyűléséből az elavult közjegyzői díjszabályzatnak módosítása, a községi és körjegyzőknek a magánmunkálatoktól eltiltása iránt az igazságügyminister úrhoz intézett felterjesztése, továbbá a kamarai elnököknek az igazságügyminister úrnál a közjegyzői kar sérelmei előadása végett testületileg tisztelgését ajánló javaslata. Többek hozzászólása után a közgyűlés megbizsa az elnököt, hogy odahasson, hogy a küldöttség ne csak a szombathelyi kamara részéről felsorolt, kizárólag a díjszabályzatokra és a községi jegyzők magánmunkálataira vonatkozó kívánalmakat adja elő, hanem lehető nyomatékkal a qualificationális törvény megváltoztatását és ezzel kapcsolatosan a telekkönyvi kényszer behozatalát is hangsúlyozza. Ez utóbbi bizonyára fel fogja kelteni az ügyvédi kar érdeklődését is, mely a megindítandó aciónak nagy előnyére válnék.

Elnök előterjeszti, hogy a kassai kir. ítélőtábla mint felülvizsgálati bíróság 1908. évi június hó 13-án 1908. G. 89/4. szám alatt és 1908. évi december hó 7-én 1908. G. 213/3. szám alatt kelt ítéleteiben jogszabály gyanánt jelentette ki azt, hogy amikor a házastársak valamely — harmadik személy nevén álló — ingatlanra tényleges birtoklás alapján az 1886:XXIX., 1889:XXXVIII. és 1891:XVI. t.-cikkeknek megfelelően tulajdonjogukat telekkönyvileg bejegyezni kérik és az eljárás folyamán kölcsönösen kijelentik, hogy az illető ingatlan közösen vagy arány szerint illeti őket, a házastársaknak jegyzőkönyvbe foglalt e tárgyú nyilatkozata elegendő ahhoz, hogy a tulajdonjog a házastársak nyilatkozatának megfelelően bejegyeztessék, tekintet nélkül arra, hogy az illető ingatlan az eredeti telekkönyvi tulajdonostól csupán az egyik házastárs szerezte vagy örökölte s hogy a másik házastárs mint megajándékozott jelentkezik csak, mert az 1891:XVI. t.-cz. 15. §-ának c) pontja által megkövetelt közjegyzői okiratot ily esetben a telekkönyvi hatóság által felvett jegyzőkönyv pótolja. A közgyűlés nagy megütközéssel fogadja a királyi táblának ezen ügynevezett jogszabályt képező, a közjegyzői intézményre súlyos sérelemmel járó határozatát, mely határozatra semmi szükség sem volt, mert a törvény világos és imperative rendeli az adott esetekben közjegyzői okirat felmutatását. Elnök indítványára a közgyűlés utasítja a választmányt, hogy a kamara alakulásáról teendő jelentésében az igazságügyminister úr figyelmét az 1891:XVI. t.-cz. 15. §-ának c) pontjába ütköző eme súlyos törvénysértésre nyomatékosan felhívja. Megbízsa dr. Kovaliczky Elek kir. közjegyzőt, hogy a kir. tábla eme téves ítéleteit valamely szaklapban szóvá tegye.*

* L. lapunk ezen számában megjelent cikket.